

VALTEMPEN

SEX & POLITIK I STOCKHOLM 2022

FRÅGA 1

**VAD VILL DITT PARTI GÖRA FÖR ATT BLIVANDE
FÖRÄLDRAR I STOCKHOLM SKA FÅ EN TRYGG OCH SÄKER
FÖRLOSSNING?**

FRÅGA 1

Vad vill ditt parti göra för att blivande föräldrar i Stockholm ska få en trygg och säker förlossning?

SOCIALDEMOKRATERNA

- Vi vill skapa en trygg vård för blivande föräldrar där fler barnmorskor och övrig vårdpersonal ska vilja arbeta. Vi vet hur viktigt det är för vårdpersonalen att jobba i par eller team. Därför höjer vi målet och vill garantera en barnmorska och en undersköterska per födande.
- Vi vill höja ersättningen till arbetsätt som jobbar för att förebygga skador och kejsarsnitt. Idag får vården mer pengar om förlossningarna går fort. Det driver på både antalet kejsarsnitt och förlossningsskador. Personalen ska ha råd att använda moderna arbetsätt som förebygger skador. Vården ska inte vara en marknad.
- Vi måste också satsa på eftervården. Många nyblivna föräldrar vittnar om bristerna i både det psykisk och fysiska stödet och personalen inte hinner ge rätt insatser. Därför vill vi satsa på eftervården med fysioterapi och samtalsstöd. Alla ska få rätt stöd efter en förlossning.
- Vi vill öppna en ny förlossningsklinik på St. Görans sjukhus omgående. Förra året fick närmare 1000 kvinnor föda på en överfull mottagning – ännu fler än innan året. En ny förlossningsmottagning har skjutits upp gång på gång av det moderatledda styret i regionen.

FRÅGA 1

Vad vill ditt parti göra för att blivande föräldrar i Stockholm ska få en trygg och säker förlossning?

.KRISTDEMOKRATERNA

- Vi är glada över de stora satsningar som nu genomförs inom förlossningsvården i Stockholm. Satsningen på 550 miljoner kronor under tre år ska bland annat finansiera en barnmorska per födande, samt handledning och mentorskap för barnmorskor.
- Servicepersonal ska ta över uppgifter som att städa rum och flytta sängar. På så sätt förbättrar vi arbetssituationen för barnmorskorna vilket även bidrar till en trygg och säker förlossning.
- KD Stockholm vill även att nyblivna mammor ska erbjudas en "mamma-rehab-check" som kan användas hos fysioterapeuter med särskilt fokus på graviditet och förlossning. Vi vill även införa nationella riktlinjer för att förebygga förlossningsskador och satsa på kompetensutvecklingen bland vårdpersonalen.

FRÅGA 1

Vad vill ditt parti göra för att blivande föräldrar i Stockholm ska få en trygg och säker förlossning?

FEMINISTISKT INITIATIV

- Feministiskt initiativ vill ha en sammanhållen förlossningsvård: under graviditeten, förlossningen och eftervården, där den födande träffar samma personalgrupp som följer med hela vägen. Forskning visar att födande i ett lugnare tempo minskar risken för förlossningsskador. Men lugn och trygghet får den födande nytta av kroppens egna smärtstillande hormoner, hon känner själv förlossningens förlopp och kan anpassa sig.
- Fler och tätare besök hos barnmorskan under graviditeten för att fånga upp eventuella problem, åtgärda och förebygga komplikationer i samband med förlossningen. Inte minst är tiden för det personliga mötet viktigt för den som inte behärskar svenska eller har en funktionsnedsättning. Tiden är avgörande också för den som har svåra upplevelser i bagaget: till exempel en tidigare svår förlossning, könsstympning, sexuella övergrepp eller psykisk ohälsa.
- Efter förlossningen behövs tid för uppföljning. Fler och tätare möten med barnmorskan för att bearbeta förlossningen och för att försäkra sig om den nyblivna föräldrarnas fortsatta välmående, både fysiskt och psykiskt.
- Vi vill anställa fler barnmorskor. Barnmorskorna måste få bestämma mer över hur förlossningsvården ska utformas.
- Vi vill öppna fler förlossningsplatser. Vi vill ha en sammanhållen förlossningsvård: graviditet, förlossning och eftervård med fler och tätare besök hos barnmorska.

FRÅGA 1

Vad vill ditt parti göra för att blivande föräldrar i Stockholm ska få en trygg och säker förlossning?

VÄNSTERPARTIET

- Det är kris i förlossningsvården. Anledningen är att barnmorskorna inte vill jobba kvar. Därför vill vi införa 6 timmars arbetsdag för barnmorskor inom förlossning. Det blir en bättre arbetsmiljö för personalen och en bättre upplevelse för den som ska föda. Vi har drivit att det ska öppna en ny förlossning på St.Görans sjukhus och det blir nu äntligen av.
- Vänsterpartiet har länge drivit frågan om att den som föder barn ska ha en barnmorska hos sig hela tiden. För att åstadkomma det måste vi ge sjukhusen en budget som går att hålla och ta bort sparkraven på sjukhusen.

FRÅGA 1

Vad vill ditt parti göra för att blivande föräldrar i Stockholm ska få en trygg och säker förlossning?

LIBERALERNA

- För att förlossningsvården ska fortsätta vara av god kvalitet behöver vi såklart ha medarbetare som trivs, utvecklas och vill jobba i förlossningsvården. Många beskriver arbetet inom förlossningsvården som roligt och meningsfullt, men ett stort problem är att det kan vara stressigt att ha ansvar för flera pågående förlossningar. Därför ska Region Stockholm som första region införa konceptet en-till-en-vård, det vill säga att en barnmorska endast ansvarar för en kvinna under förlossningens aktiva fas. Utöver det vill vi möjliggöra mer rotationstjänstgöring, så att barnmorskor kan variera mellan det intensiva arbetet i förlossningen och andra arbetsuppgifter i mödravård och eftervård och utveckla möjligheterna till handledning och mentorer för nyutbildade barnmorskor
- Majoriteten av de som blir föräldrar i Stockholm är nöjda med sin förlossning och den vård som ges enligt graviditetsregistret. Dock vill vi öka resurserna i förlossningsvården och i år utökades budgeten med ytterligare 150 miljoner kronor, utöver vad som tidigare varit fastlagt. För 2023 och 2024 planerar vi för utökade resurser med drygt 200 miljoner kronor per år. Från Liberalernas sida vill vi långsiktigt fortsätta att förstärka förlossningsvården. De resurser som tillskjuts ska kunna användas i reformarbetet för en bättre förlossningsvård bland annat genom en barnmorska per födande kvinna samt utökad bemanning.
- Eftervård är en viktig del av förlossningsvården. Det ska vara lätt att hitta rätt i vården och därför bör en särskild modell för vägledning till rätt vård efter förlossningen tas fram, liksom rådgivning om egenvård. Liberalerna vill utveckla ett lika tydligt program för eftervård, som för graviditeten hos mödravården där man även ser över till fysioterapeutisk kompetens. L vill även utveckla amningsmottagningarna för en jämn spridning i länet.

FRÅGA 1

Vad vill ditt parti göra för att blivande föräldrar i Stockholm ska få en trygg och säker förlossning?

MILJÖPARTIET DE GRÖNA

- Miljöpartiet vill stärka både förlossningsvården och eftervården. Vi vill att systemet med en barnmorska per födande ska bli standard i hela länet.
- Vi vill bygga ut konceptet "Min barnmorska", där den som är orolig för att föda kan få följas av ett team av barnmorskor inför, under och efter förlossningen. Vi vill också att regionen ska erbjuda hemförlossningar och öppna fler barnmorskeledda förlossningsavdelningar.

FRÅGA 2

**VAD TYCKER DITT PARTI BEHÖVER GÖRAS FÖR ATT UNDERVISNING I
SEXUALITET, SAMTYCKE OCH RELATIONER I SKOLAN SKA BLI MER
TILLGÄNGLIG OCH LIKVÄRDIG I SOCIALT UTSATTA OMRÅDEN?**

FRÅGA 2

Vad tycker ditt parti behöver göras för att undervisning i sexualitet, samtycke och relationer i skolan ska bli mer tillgänglig och likvärdig i socialt utsatta områden?

SOCIALDEMOKRATERNA

- Vi vill fortsätta ge lärare de kunskapsverktyg som behövs för att fler ska kunna bli bekväma och kompetenta för att undervisa i sex- och samlevnad. Dessa kunskapsinsatser bör göras tillsammans med elevhälsan på skolorna, samt via lärarutbildningen.
- En viktig del av sexualundervisningen som utvecklats under den Socialdemokratiska regeringen är frågan om samtycke. Skolan har en viktig roll i att bidra till att skapa en samtyckeskultur, där sex bygger på frivillighet och sexuella trakasserier inte normaliseras, och att eleverna ska ges möjlighet att utveckla ett kritiskt förhållningssätt till hur relationer och sexualitet framställs i olika medier och sammanhang.
- Utöver detta vill vi att varje barn ska vara fri att forma sin egen uppfattning och framtid. Ingen ska tvingas delta i konfessionella inslag i skolan eller nekas undervisning om sex- och samlevnad. Tyvärr har detta förekommit vid flera konfessionella friskolor. Därför finns förslag om demokrativillkor för huvudmän inom skolan och vi vill se ett etableringsstopp för religiösa friskolor

FRÅGA 2

Vad tycker ditt parti behöver göras för att undervisning i sexualitet, samtycke och relationer i skolan ska bli mer tillgänglig och likvärdig i socialt utsatta områden?

KRISTDEMOKRATERNA

- Stockholm Stad arbetar med att implementera de nya läroplansändringarna utifrån den nya lagstiftningen. Det var Skolinspektionen som i sin nationella granskning såg att undervisningen behövde stärkas och utökas till att omfatta även hedersrelaterat våld och förtryck.
- Vi förutsätter att den nya lagstiftningen – som ska gälla alla skolor oavsett var de finns – kommer till bukt med de brister Skolinspektionen identifierat. I Stockholm har det inte kartlagts ifall det finns brister i likvärdigheten för denna undervisning i de utsatta områdena. Skulle sådana signaler finnas är vi öppna för att ta till åtgärder.

FRÅGA 2

Vad tycker ditt parti behöver göras för att undervisning i sexualitet, samtycke och relationer i skolan ska bli mer tillgänglig och likvärdig i socialt utsatta områden?

FEMINISTISKT INITIATIV

- I Stockholmsenkäten 2020 uppgav åtta procent av flickorna i årskurs 2 i gymnasiet att de utsatts för våldtäkt eller tvingats till sex, och 5 procent för flickor i årskurs nio.
- Motsvarande siffror för pojkar är två procent i årskurs 9 och årskurs 2 i gymnasiet. Mycket behöver göras.
- Feministiskt initiativ har föreslagit ett "sexlyft" i Stockholms skolor under denna mandatperiod. Vilket betyder att en översyn av undervisningen i sexualitet, samtycke och relationer ska göras samt en kompetenssatsning i sexualitet, samtycke och relationer med fokus på samtycke och sexuella rättigheter. Mer resurser behöver läggas på att förbättra undervisningen i sexualitet, samtycke och relationer. När nu läroplanen har uppdaterats till att också inkludera våld i bredare begrepp, behöver vi se till att frågan om hedersrelaterat våld och förtryck inkluderas tydligt och att arbetet mot våld bedrivs evidensbaserat. Vi behöver även säkerställa att Skolverkets särskilda uppdrag om att motverka hedersrelaterat våld och förtryck.
- Problemet idag är att det finns stora skillnader mellan skolor hur undervisningen bedrivs, att skolpersonalens kompetens och driv skiljer sig åt. I synnerhet drabbar det elever som går i skolor där besparingar görs och med hög omsättning av personal. Många av dessa skolor finns i socialt utsatta områden.
- Under föregående mandatperiod 2014-2018 initierade vi arbetet med Mentorer i våldspevention (MVP) i Stockholm, vilket är ett våldsförebyggande program. Idag har 28 skolor med MVP. 26 grundskolor, 1 gymnasieskola och 1 gymnasiesärskola implementerat programmet. Vi vill utöka till fler skolor.
- Under föregående mandatperiod initerade vi även arbetet med HBTQ-diplomering, något som i mycket stått still denna mandatperiod. Vi behöver höja kompetensen generellt inom stadens verksamheter, men särskilt när det kommer till de som möter unga.

FRÅGA 2

Vad tycker ditt parti behöver göras för att undervisning i sexualitet, samtycke och relationer i skolan ska bli mer tillgänglig och likvärdig i socialt utsatta områden?

VÄNSTERPARTIET

- Vi vill ha en förbättrad sexualundervisning i skolorna och vi vill också genomföra satsningar på ungdomsmottagningarna så att de har tid och möjlighet att bedriva ett förebyggande arbete.
- När vi var med och styrde i Stockholms stad under förra mandatperioden gav vi utbildningsförvaltningen resurser och uppdrag att stärka arbetet med frågorna. Denna fråga har besvarats av Vänsterpartiet Stockholms Stad.

FRÅGA 2

Vad tycker ditt parti behöver göras för att undervisning i sexualitet, samtycke och relationer i skolan ska bli mer tillgänglig och likvärdig i socialt utsatta områden?

LIBERALERNA

- Vi vill åtgärda bristerna i skolornas sex- och samlevnadsundervisning.
- Stockholmsenkäten från 2020 visade att 8 procent av flickorna som går år 2 på gymnasiet anger att de blivit tvingade till sex. Resultatet är anmärkningsvärt. Liberalerna gav förvaltningen i uppdrag att dels göra en kampanj om samtycke riktad mot elever i stadens skolor och dels göra en översyn av stadens sex- och samlevnadsundervisning. Översynen konstaterade att skolorna arbetar väldigt olika och att det finns vissa organisatoriska brister så som ansvarsfördelningen.
- Utbildningsförvaltningen har fått i uppdrag att under året åtgärda dessa brister. Det är viktigt att vi säkerställer att eleverna får med sig den kunskap de ska ha i dessa frågor, inte minst när det gäller samtycke. En annan viktig del framöver är att implementera arbetet med normkritik tidigare, redan från förskolan. Hur ska man få någon som är 15 eller 18 år att berätta om vad de vill - och ta in och respektera vad någon annan vill - om de inte har lärt sig att prata om känslor? I förskolan måste grunden läggas att kunna prata om sina känslor och lära sig sätta gränser, respektera andras gränser samt utveckla en ömsesidig. Samtycke handlar om relationer.

FRÅGA 2

Vad tycker ditt parti behöver göras för att undervisning i sexualitet, samtycke och relationer i skolan ska bli mer tillgänglig och likvärdig i socialt utsatta områden?

MILJÖPARTIET DE GRÖNA

- Miljöpartiet vill att staden ska ta ett övergripande ansvar för sex- och samlevnadsundervisningens kvalitet, och stötta upp de skolor som behöver hjälp med sin lokala planering av ämnet.
- Vi vill att alla stadens skolor ska genomgå en hbtqi-diplomering, för att säkerställa en likvärdig kompetens kring hbtqi-frågor. Vi vill även se mer ambulerande sex- och samlevnadsundervisning, där särskilt utbildade personer exempelvis kan bidra med funkisperspektiv eller beröra hedersproblematik.

FRÅGA 3

**HUR TÄNKER NI INOM DITT PARTI KRING
VÄNTETIDEN FÖR KÖNSBEKRÄFTANDE VÅRD?**

FRÅGA 3

Hur tänker ni inom ditt parti kring väntetiden för könsbekräftande vård?

SOCIALDEMOKRATERNA

- Vi vill ge rätt vård i rätt tid. Vi måste ge sjukhusen mer resurser så att vi kan patientsäkra sjukhusen, korta väntetiderna och anställa mer personal. Vi går till val på att häva sparkraven på sjukhusen, vilket hade motsvarat årslöner för 700 sjuksköterskor och 350 undersköterskor. Med fler vårdanställda kan vi öppna fler vårdplatser, korta köerna och patientsäkra sjukhusen.
- Vi vill även satsa 70 miljoner extra på specialistutbildning för vårdpersonalen. Dagens vård blir allt mer avancerad och därför krävs mer specialistutbildad personal.

FRÅGA 3

Hur tänker ni inom ditt parti kring väntetiden för könsbekräftande vård?

KRISTDEMOKRATERNA

- Väntetiden är för lång för patienter med könsdysfori. Årliga ekonomiska tillskott och satsningar har möjliggjort fler anställningar inom den könsbekräftande vården, men tyvärr är rekryteringsproblem en stor orsak till väntetiderna.
- Vi är öppna för att tillföra ytterligare resurser, men anser att en eventuell strukturförändring av vården bör ske först när bland annat uppdraget för nationell högspecialiserad vård har tilldelats.

FRÅGA 3

Hur tänker ni inom ditt parti kring väntetiden för könsbekräftande vård?

FEMINISTISKT INITIATIV

- Långa utredningstider och väntetider till könsbekräftande vård är problem. Den psykiska ohälsan för transpersoner är stor, och vi behöver säkerställa en god vård. Idag behöver många vänta ända upp till 730 dagar för att få ett första möte. De långa kötiderna är inte ett nytt fenomen som uppkommit under pandemiåren.
- Vi har kunnat se det på alla Sveriges könsidentitetsmottagningar under en längre tid och underfinansieringen har satts i system. Förkortade kötider kan leda till förbättra psykisk hälsa. Fi i Region Stockholm vill därtill se mer forskning transpersoners hälsa och välmående.

FRÅGA 3

Hur tänker ni inom ditt parti kring väntetiden för könsbekräftande vård?

VÄNSTERPARTIET

- Den är alldeles för lång och skapar mycket ohälsa. Vi har lagt flera frågor och förslag i regionen som syftar till att förbättra både vården och kötiderna. Vi har dels föreslagit mer pengar till den könsbekräftande vården, dels att den ska få ett helhetsuppdrag kring transpersoners hälsa.

FRÅGA 3

Hur tänker ni inom ditt parti kring väntetiden för könsbekräftande vård?

LIBERALERNA

- Politiskt har vi från Liberalerna varit pådrivande för bra vård och gott bemötande för transpersoner. Vi var med och invigde Anova vid Karolinska som ett exempel. Det är ledsamt att den här utsatta gruppen ofta får känna sig ifrågasatt både i debatten och i mötet med vården och myndigheter. Därför är det av högsta vikt att alla instanser som Socialstyrelsen, nationella högspecialiserade enheter och Regionen arbetar aktivt för att denna grupp ska få en god och evidensbaserad vård.
- Könsdysfori och väntan på könsbekräftande behandling innebär, för många, psykiskt lidande. Det är därför viktigt att bekämpa vårdköer så att människor får påbörja behandling med hormoner i ett så tidigt skede som det är möjligt.
- Liberalerna vill se ökade resurser till vård och forskning. Vi vill se över vårdkedjan. Fungerar vårdkedjan kan fler få hjälp snabbare. Detta ska inkludera möjligheten till fertilitetsbevarande insatser.

FRÅGA 3

Hur tänker ni inom ditt parti kring väntetiden för könsbekräftande vård?

MILJÖPARTIET DE GRÖNA

- Den som lider av könsdysfori ska få hjälp så fort det går. Miljöpartiet vill lägga mer resurser på att stärka transvården, för att korta köerna till könsutredning och könsbekräftande vård.
- Vi välkomnar att transvården nu ska specialiseras, så att kvaliteten på vården höjs.
- Vi har också kämpat hårt för en ny köntillhörighetslag, där den som vill ändra juridiskt kön inte behöver vänta på könsbekräftande vård.

FRÅGA 4

**HUR SER DU OCH DITT PARTI PÅ KOSTNADSFRI TILLGÅNG
TILL TAMPONGER, BINDOR OCH ANDRA MENSSKYDD PÅ
ARBETSPLATSEN?**

FRÅGA 4

Hur ser du och ditt parti på kostnadsfri tillgång till tamponger, bindor och andra mensskydd på arbetsplatsen?

SOCIALDEMOKRATERNA

- Stockholms stad är en av Sveriges största arbetsgivare med över 40 000 anställda i över 300 olika yrken. En god arbetsmiljö är mycket viktigt och ett aktivt arbetsmiljöarbete ska ske på alla stadens arbetsplatser.
- 'Mensskydd ingår inte nödvändigtvis i arbetsgivaransvaret men vi tycker att det är positivt om mensskydd finns tillgängligt. Det är upp till varje arbetsplats att besluta om.

FRÅGA 4

Hur ser du och ditt parti på kostnadsfri tillgång till tamponger, bindor och andra mensskydd på arbetsplatsen?

KRISTDEMOKRATERNA

- KD ser positivt på detta, men det bör i så fall vara upp till varje arbetsgivare att besluta om och inget som ska detaljstyras av politiken.

FRÅGA 4

Hur ser du och ditt parti på kostnadsfri tillgång till tamponger, bindor och andra mensskydd på arbetsplatsen?

FEMINISTISKT INITIATIV

- Mycket positivt. Vi har lagt fram förslag om att införa kostnadsfri mensskydd på såväl arbetsplatser som i skolan. Tyvärr har dessa förslag röstats ned.

FRÅGA 4

Hur ser du och ditt parti på kostnadsfri tillgång till tamponger, bindor och andra mensskydd på arbetsplatsen?

VÄNSTERPARTIET

- Det ser vi positivt på. Det är en liten kostnad som gör stor skillnad för trivseln på en arbetsplats.

FRÅGA 4

Hur ser du och ditt parti på kostnadsfri tillgång till tamponger, bindor och andra mensskydd på arbetsplatsen?

LIBERALERNA

- Liberalerna anser inte att mensskydd ska tillhandahållas på arbetsplatser, eftersom vi menar att det är viktigare att våra skattepengar går till att förbättra verksamheter som skola, socialtjänst och äldreomsorg.
- I stadens skolor finns information om menstruation, hur kroppen fungerar och ett fortsatt arbete för att synliggöra mens är viktigt för att utvecklingen ska fortsätta. Idag finns redan möjlighet för elever att få tillgång till mensskydd hos skolsköterskan vid behov och den möjligheten ska finnas kvar för att elever inte ska missa delar av skoldagen för att gå och köpa eller på annat sätt tillförskaffa sig mensskydd.

FRÅGA 4

Hur ser du och ditt parti på kostnadsfri tillgång till tamponger, bindor och andra mensskydd på arbetsplatsen?

MILJÖPARTIET DE GRÖNA

- Arbetsplatser erbjuder redan idag hygienprodukter i form av exempelvis toalettpapper och tvål. Vi tycker att det vore positivt om fler arbetsgivare också skulle börja tillhandahålla mensskydd, för den som har glömt att ta med. Det skulle göra arbetsplatsen tryggare för alla anställda som har mens och kanske bidra till att minska tabut kring mens.

FRÅGA 5

VILKEN SRHR-FRÅGA (FRÅGA SOM RÖR SEXUELL OCH REPRODUKTIV HÄLSA OCH RÄTTIGHETER) TYCKER DU OCH DITT PARTI ÄR VIKTIGAST OCH HUR VILL NI ARBETA MED DEN?

FRÅGA 5

Vilken SRHR-fråga (fråga som rör sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter) tycker du och ditt parti är viktigast och hur vill ni arbeta med den?

SOCIALDEMOKRATERNA

- En trygg vård för blivande föräldrar, oavsett familjekonstellation, är prioriterat.
- När företrädare för det högerkonservativa blocket uttrycker åsikter som hotar den svenska abortlagstiftningen är det också vårt ansvar att med kraft försvara densamma. Rätten till abort är en grundläggande är grundläggande för ett jämställt samhälle.
- Sverige ska vara ett föregångsland i arbetet för kvinnors rättigheter. Inte minst i frågan om sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter. Vi har ökat stödet till SRHR globalt.
- Övergripande är att vi måste ta tillbaka kontrollen över vården för att ge personalen fler kollegor, öppna nya vårdplatser och korta köerna. Det gör vi genom att häva sparkraven på sjukhusen och se till att de kan täcka ökade kostnader för personal och utrustning. Moderaternas svältbudgetar och massvarsel måste få ett slut. Stockholm kan bättre.

FRÅGA 5

Vilken SRHR-fråga (fråga som rör sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter) tycker du och ditt parti är viktigast och hur vill ni arbeta med den?

KRISTDEMOKRATERNA

- Inom regionens ansvarsområde så är det tillgången till god och jämlik vård, oavsett om det rör förlossningsvård eller sexuell hälsa.
- Tillgängligheten till ungdomsmottagningarna i länet är god vilket är oerhört viktigt att det förblir så. Socialdemokraterna och Vänsterpartiets politik hotar just tillgängligheten till vård. När Socialdemokraterna föreslår en nedläggning av vårdval gynekologi och därmed hotar just tillgängligheten och valfriheten står vi upp för rätten att välja sin gynekolog.
- Vidare vill vi att regionerna får ett samlat uppdrag för hela barn- och ungdomshälsovården. Det innebär att regionerna ska ansvara för elevhälsan.

FRÅGA 5

Vilken SRHR-fråga (fråga som rör sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter) tycker du och ditt parti är viktigast och hur vill ni arbeta med den?

FEMINISTISKT INITIATIV

- Det är svårt att ange en fråga som viktigast. Många av de utmaningar vi ser hänger ihop med makt och kontroll och vi behöver på flera fronter arbeta med att stärka ungas rätt till sin egen kropp, liv och framtid. Det handlar om såväl sexuella rättigheter, motverka rasism och arbeta mot våld och trakasserier.
- En viktig fråga att arbeta vidare med i Stockholms stad är unga som lever med oskuldhetskrav. I en ny kartläggning från Botkyrka kommun kan vi se att många unga, i synnerhet flickor, lever med oskuldhetskrav. Var tredje flicka i årskurs nio uppger att de lever med kravet.
- Det begränsar flickors liv. Vi vill se att liknande kartläggning görs i Stockholm och stärka upp undervisningen i sexualitet, samtycke och relationer. Vi vill också se kunskapshöjande insatser inom elevhälsan och fritidsverksamheten. Även ungdomsmottagningarna, som är ett delat ansvar mellan region och kommun, behöver vara en del i arbetet för att stärka tjejer som lever med oskuldhetskrav.
- Vi vill även stärka arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck generellt i skolan.

FRÅGA 5

Vilken SRHR-fråga (fråga som rör sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter) tycker du och ditt parti är viktigast och hur vill ni arbeta med den?

VÄNSTERPARTIET

- De frågor vi har fokuserat mest på i regionpolitiken är frågor som rör förlossning och graviditet, eftersom det har varit stora problem i förlossningsvården i Region Stockholm.
- Vi driver också att det behövs mer kunskap om våld mot kvinnor och våld i nära relationer inom vården, att det ska skapas ett regioncentrum för personer som utsatts för sexuella övergrepp, att kvinnojourerna ska få adekvat stöd från kommun och region, att Venhälsan ska få resurser att kunna korta köerna till PrEP-behandling, att all vårdpersonal ska ha hbtqi-kompetens och många fler frågor med mera.

FRÅGA 5

Vilken SRHR-fråga (fråga som rör sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter) tycker du och ditt parti är viktigast och hur vill ni arbeta med den?

LIBERALERNA

- Att alla barn och unga förstår vad samtycke är och innebär. Vi vill också upptäcka fler barn som utsätts för övergrepp och våldtäkt genom sexköp, så att de kan få hjälp och stöd. Det är en av samhällets viktigaste uppgifter att skydda och hjälpa utsatta barn. Alla barn har rätt till en trygg uppväxt, fri från övergrepp, utnyttjande och våld.

FRÅGA 5

Vilken SRHR-fråga (fråga som rör sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter) tycker du och ditt parti är viktigast och hur vill ni arbeta med den?

MILJÖPARTIET DE GRÖNA

- Miljöpartiet vill bekämpa de normer och föreställningar som hindrar människor från att tillvarata sina sexuella rättigheter. Där ser vi att just sex- och samlevnadsundervisningen är central.
- Miljöpartiet vill att arbetet med normkritisk pedagogik ska starta redan i förskolan och fortsätta under hela skoltiden. Undervisningen i sexualitet och relationer ska bli bättre – i hela staden. Skolan ska bidra till att skapa en samtyckeskultur.